

การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา *
PROMOTION OF THE PATIMOKKA RECITING MONKS AT CHOK CHAI DISTRICT
NAKORN RATCHASIMA PROVINCE

พระมหามานัสวี ฐิตธมโม
Phramaha Manussawee Thitadhammo
วัดหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร
Wat Hua Lamphong, Bangkok
E-mail: westar072@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริม เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ เป็นการวิจัยเป็นแบบ ผสมวิธี พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน การวิจัย ส่วนพรรษา วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกธรรม) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกบาลี) และวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและ อุปสรรค พบว่า ขาดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงาน ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน ขาดการตรวจสอบ และไม่มี การแก้ไขปรับปรุง ดังนั้นจึงควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น มีการมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ

คำสำคัญ: การส่งเสริม; พระสงฆ์; ผู้ปาฏิโมกข์

Abstract

This article is to study the promotion conditions. Compare the opinions of monks, Study the problems, obstacles, and suggestions for the approach to promoting the King Bhumibol. It is a combined research. It is found that monks have opinions on promoting monks who The overall impression of the Buddha was in the high level. Personal factors, found that different age, opinions No different Therefore rejecting the research hypothesis. The rainy season, the Dharma qualification (the Dharma department), the Dhamma education (Pali department) and the ordinary education are different. Have comment Therefore different accept the research hypothesis Problems and obstacles found that lack of division of responsibility Lack of personnel in operations Lack of inspection and no Amendment Therefore, there should be

* Received March 10, 2019; Revised April 19, 2019; Accepted May 5, 2019

preparation for organizing training to be more systematic. With clear work assignments And suitable for that personnel.

Keywords: Promotion; Monks; The Patimokka Reciting

บทนำ

พระวินัยเป็นรากแก้วของพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาจะมั่นคงอยู่ได้ก็ด้วยพระวินัยจึงทรงอนุญาตให้ภิกษุสวดปาฏิโมกข์ (พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุตเตโช), 2561) โดยให้ภิกษุผู้ฉลาดสามารถสวดประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรมวาจา ดังนั้นภิกษุปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์นั้นว่าเป็นสังฆกรรมอย่างหนึ่งพระสงฆ์ที่อยู่ในอาวาสนั้น ๆ จะต้องประชุมกันในสีมาเดียวกันต้องนั่งอยู่ในหัตถบาสนทุกรูป เมื่อมีการทำสังฆกรรมภิกษุมีเหตุที่เป็นที่จะไม่ลงประชุม เช่น อาพาธ จะต้องออกไปจากเขตอาวาสนั้นเสียก่อนการทำอุโบสถสังฆกรรมเป็นสิ่งที่ไม่มีข้อยกเว้นสำหรับพระภิกษุสงฆ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบจึงติเตียน (วิ.ม (ไทย) 4/137/214)

ปัจจุบันพระสงฆ์ให้ความสำคัญกับการทำสังฆกรรมภิกษุปาฏิโมกข์น้อยลง เมื่อถึงวันอุโบสถจะมีพระสงฆ์เข้าร่วมสังฆกรรมด้วยการสวดและฟังภิกษุปาฏิโมกข์เป็นส่วนน้อยและล่วงละเมิดศีลในภิกษุปาฏิโมกข์ (บอกรบุญเหตุ, 2562) คือ ผู้ทำผิดศีลเรียกว่า ล่วงพระวินัย เป็นอาบัติระดับชั้นต่าง ๆ ตามความหนักเบา สามารถแบ่งระดับอาบัติออกได้เป็นลำดับชั้น ตั้งแต่ชั้นรุนแรงจนกระทั่งเบาที่สุดในอาบัติระดับเบาจะต้องมีการเผยแพร่ความผิด อาบัติระดับเบา เช่น ปาจิตตีย์ สามารถแก้ได้โดยกล่าวแสดงความผิดของตนกับพระภิกษุรูปอื่น เพื่อเป็นการแสดงถึงความสำนึกผิดและเพื่อจะตั้งใจประพฤติตนใหม่ หรือที่เรียกว่าการแสดงอาบัติ แต่ถ้าถึงขั้นปาราชิกย่อมขาดจากความเป็นพระภิกษุ และไม่สามารถบวชเป็นพระภิกษุได้อีก การสวดพระปาฏิโมกข์ คือการสาธยาย ศีล 227 ข้อ (พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต), 2531) เป็นภาษาบาลีล้วน ๆ ตั้งแต่ข้อ 1 ไปจนกระทั่งจบหมดทุกข้อ และต้องสวดไม่ให้ผิดอีกต่างหาก มีผู้คอยตรวจทานไม่ให้สวดผิด หากสวดผิดก็ต้องทักท้วง แก้ไขให้ถูกต้อง จึงจะสวดต่อไปได้ กว่าที่จะสวดจนจบ ต้องใช้เวลาไม่น้อย ขึ้นอยู่กับคุณภาพความสามารถของผู้สวด ว่ามีอยู่ระดับไหน สำหรับพระปาฏิโมกข์ที่เก่ง ๆ นั้น สามารถจะสวดปาฏิโมกข์ได้อย่างคล่องแคล่ว และออกเสียงอักขระได้อย่างถูกต้องชัดเจน โดยสวดพระปาฏิโมกข์ไม่ผิดแม้แต่สักตัวเดียว ตั้งแต่ต้นจนจบ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2559)

ในอำเภอโชคชัย จำนวนพระสงฆ์ที่สามารถทรงจำพระปาฏิโมกข์ได้ 1 รูปต่อ 1 ตำบล (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอโชคชัย, 2562) ซึ่งมีพระสงฆ์ทรงจำพระปาฏิโมกข์ได้น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนพระสงฆ์ที่มีอยู่ทั้งหมดในอำเภอ มีหลายฝ่ายให้ความสนใจในสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาให้พระสงฆ์มีความสนใจในการทรงจำพระปาฏิโมกข์มากขึ้นและส่งเสริมให้พระสงฆ์ตระหนักถึงความสำคัญของการทรงจำพระปาฏิโมกข์ อีกทั้งได้จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ มุ่งเน้นพัฒนาจิตใจ เสริมสร้างคุณงามความดีให้เกิดขึ้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงจำพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) และแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับพระสงฆ์ในอำเภอโชคชัย จำนวน 208 รูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูป/คน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา (n=208)

การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1) ด้านการวางแผน (Plan)	3.65	0.72	มาก
2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)	3.60	0.69	มาก
3) ด้านการตรวจสอบ (Check)	3.65	0.73	มาก
4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action)	3.69	0.68	มาก
ภาพรวม	3.65	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับ ($\bar{X}=3.65, S.D.=0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action) ด้านการตรวจสอบ (Check) ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่	ยอมรับ	ปฏิเสธ	F	Sig
สมมติฐานที่ 1 พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน		✓	2.08	0.10
สมมติฐานที่ 2 พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		5.22*	0.00
สมมติฐานที่ 3 พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริยัติธรรม (แผนกธรรม) แตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		2.88*	0.04
สมมติฐานที่ 4 พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริยัติธรรม (แผนกบาลี) แตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		13.50*	0.00
สมมติฐานที่ 5 พระสงฆ์ที่มีด้านวุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		7.62*	0.00

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มี พรรษา วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกธรรม) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกบาลี) และ วุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
 ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์
 ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการวางแผน	ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่ดี	ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น
ด้านการปฏิบัติตามแผน	ขาดบุคลากรที่พร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัด
ด้านการตรวจสอบ	การตรวจสอบไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางแผนไว้	ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ
ด้านปรับปรุงให้เหมาะสม	ไม่มีการแก้ไขปรับปรุงการอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร	ควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้ทันสมัยขึ้น

จากตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการวางแผน คือ ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่ดี ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น

ด้านการปฏิบัติตามแผน คือ ขาดบุคลากรที่พร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด

ด้านการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางแผนไว้ ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ

ด้านปรับปรุงให้เหมาะสม คือ ไม่มีการแก้ไขปรับปรุงการอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร ควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้ทันสมัยขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่สำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) ด้านปรับปรุงให้เหมาะสม (Action) พบว่า วัดของท่านได้วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ พระสงฆ์ที่สามารถสวดพระปาฏิโมกข์

ได้ผ่านจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในพิธีกรรม วัดของท่านส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์ วัดของท่านมีการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้ถูกต้องตามแบบแผน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พระมหาสุทธิพงษ์ สุทธิวิโส (หมื่นตาคำ) (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ภิกขุปาฏิโมกข์ในฐานะเครื่องมืออำนวยการพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัย พบว่า ประมวลสิกขาบทที่พระพุทธรเจ้าทรงตั้งขึ้นเป็นพุทธอาณานิคมหรือคัมภีร์ที่รวมพระวินัย 227 สิกขาบท สิกขาบทเหล่านี้มีผลต่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา เป็นข้อปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความประพฤติดีงามของคณะสงฆ์ พบว่า วัดของท่านได้วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ ของท่านได้กำหนดแนวทางการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ที่ชัดเจน วัดของท่านมอบหมายผู้ดูแลการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์อย่างต่อเนื่อง วัดของท่านกำหนดเกณฑ์การประเมินผลสำหรับผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ได้ พระสงฆ์ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์อย่างถูกต้อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสามารถ พรหมเถโร (หยก) (2561) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาอุโบสถกรรมในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า มีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการทำสังฆกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์ เรียกว่า กิจจาธิกรณ์ อุโบสถกรรม มีความสำคัญในฐานะเป็นพิธีกรรมของสงฆ์ในการปกครองคณะสงฆ์โดยผ่านทางอำนาจในการบริหารและอำนาจตุลาการของพระสงฆ์ พบว่า วัดของท่านส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์ พระสงฆ์ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสวดพระปาฏิโมกข์ มีการตรวจสอบผลการฝึกสวดจากพระสงฆ์ผู้ดูแลและพระสังฆาธิการ มีการวัดผลหลังจากการฝึกสวด พระสงฆ์ผู้ดูแลมีการติดตามผลของพระสงฆ์ผู้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของพระจักรกริช ปิยธมโม (โสภณ) (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การสวดพระปาฏิโมกข์ในพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทย” ผลการวิจัยพบว่า การสวดพระปาฏิโมกข์เป็นพุทธบัญญัติที่พระพุทธรเจ้าทรงอนุญาตให้ภิกษุสงฆ์ทำอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์ขึ้นทุกวัน 14 คำ หรือ 15 คำ เป็นการอนุเคราะห์ให้พระสงฆ์ทบทวนพระธรรมพระวินัยที่ได้ประพฤติปฏิบัติมา

2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และ วุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และ วุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุชิน ฐิตสีโล (นราเกตุ) (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศีลกับการบรรลุนิพพาน” ผลการวิจัยพบว่า สำหรับพระภิกษุ มีข้อห้ามที่พระพุทธรเจ้าทรงกำหนดไว้แก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิดมีโทษหนักบ้าง โทษเบาบ้าง โทษอย่างหนักต้องพ้นจากการเป็นพระภิกษุแก้ไขไม่ได้ และโทษอย่างเบาให้พระภิกษุหาความบริสุทธิ์ด้วยตนเอง ด้วยการแสดงอาบัติ และมีขออนุญาตให้พระภิกษุต้อง

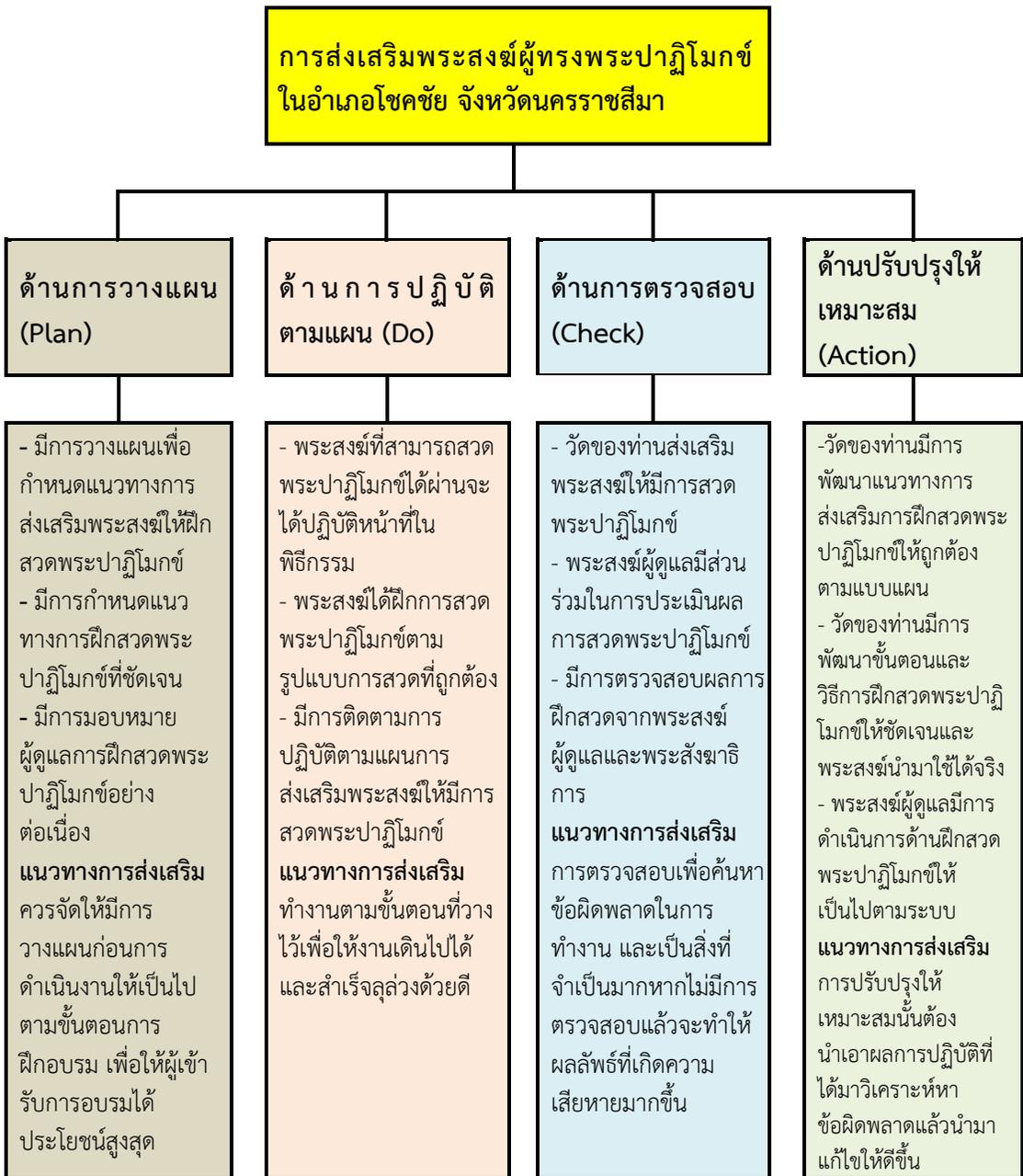
ประพจน์สำรวมระว่างกายและวาจา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงามของพระภิกษุสงฆ์ในข้อปฏิบัติพื้นฐานอันเอื้อต่อการประพจน์พรหมจรรย์ของพระภิกษุสงฆ์

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่ดี และการวางแผนแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร 2) ขาดบุคลากรที่พร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทำงานตามที่กำหนดในแผนที่วางไว้ 3) การตรวจสอบไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางแผนไว้ ข้อเสนอแนะ 1) ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น มีการมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ 2) ควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด มีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ได้ดี 3) ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร นาคลดา (2559) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการประยุกต์ใช้ภิกษุปาฏิโมกข์ เพื่อการบริหารองค์กรแนววิถีพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า ประยุกต์ใช้วิธีการของภิกษุปาฏิโมกข์ที่เน้นความพร้อมเพรียงและความมีเอกภาพของหมู่คณะเพื่อบริหารงานองค์กรที่สร้างจริยธรรมและสามัคคีธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่คณะโดยมุ่งผลลัพธ์ในเชิงบูรณาการให้เกิดองค์การทำงานตามแนววิถีพุทธที่มีศีลระดับวินัยและศีลระดับธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการบริหารคนและบริหารงาน ที่คำนึงถึงประโยชน์สุขและสามัคคีธรรมของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

องค์ความรู้

จากการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1: องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้จากแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ได้ดังนี้

1) **ด้านการวางแผน (Plan)** มีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์มีการกำหนดแนวทางการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ที่ชัดเจน มีการมอบหมายผู้ดูแลการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์อย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการวางแผนก่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ประโยชน์สูงสุด

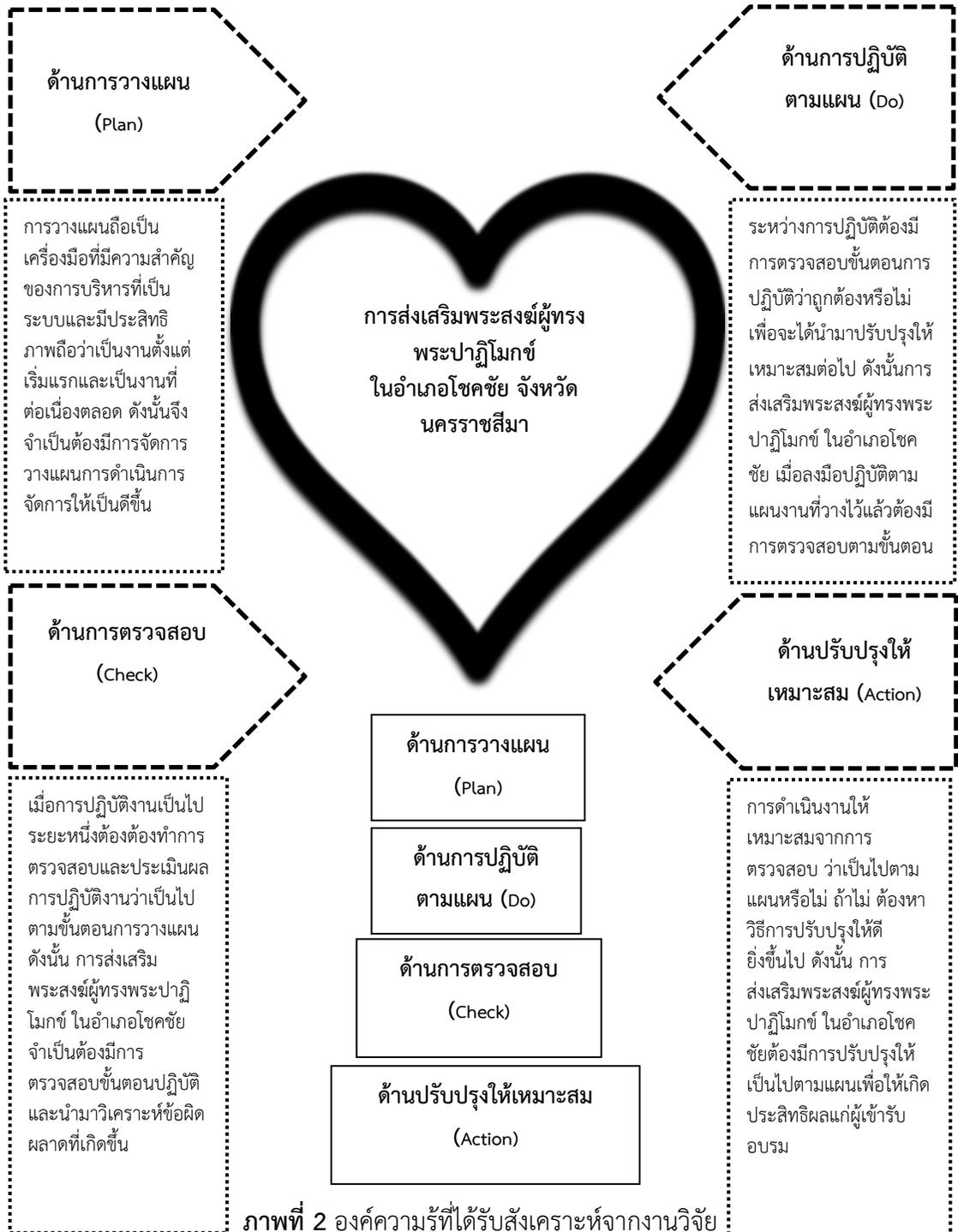
2) **ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)** พระสงฆ์ที่สามารถสวดพระปาฏิโมกข์ได้ผ่านจะได้อบรมปฏิบัติหน้าที่ในพิธีกรรมพระสงฆ์ได้ฝึกการสวดพระปาฏิโมกข์ตามรูปแบบการสวดที่ถูกต้องมีการติดตามการปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์ ทำงานตามขั้นตอนที่วางไว้เพื่อให้งานเดินไปได้และสำเร็จลุล่วงด้วยดี

3) **ด้านการตรวจสอบ (Check)** วัดของท่านส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์พระสงฆ์ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสวดพระปาฏิโมกข์ มีการตรวจสอบผลการฝึกสวดจากพระสงฆ์ผู้ดูแลและพระสังฆาธิการ การตรวจสอบเพื่อค้นหาข้อผิดพลาดในการทำงานและเป็นสิ่งที่จำเป็นมากหากไม่มีการตรวจสอบแล้วจะทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดความเสียหายมากขึ้น

4) **ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action)** วัดของท่านมีการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้ถูกต้องตามแบบแผน วัดของท่านมีการพัฒนาขั้นตอนและวิธีการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้ชัดเจน และพระสงฆ์นำมาใช้ได้จริง พระสงฆ์ผู้ดูแลมีการดำเนินการด้านฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้เป็นไปตามระบบ การปรับปรุงให้เหมาะสมนั้นต้องนำผลการปฏิบัติที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อผิดพลาดแล้วนำมาแก้ไขให้ดีขึ้น

2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับสังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัยได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน (Plan)

การวางแผนถือเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญของการบริหารที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ถือเป็นงานตั้งแต่เริ่มแรกและเป็นงานที่ต่อเนื่องตลอด ดังนั้น จำเป็นต้องมีการจัดการวางแผนการดำเนินการจัดการให้เป็นดีขึ้น

2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)

การปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามทางเลือกที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่วางแผนไว้ ระหว่างการปฏิบัติต้องมีการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติว่าถูกต้องหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป ดังนั้น เมื่อลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้แล้วต้องมีการตรวจสอบขั้นตอนปฏิบัติว่าเหมาะสมหรือไม่แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) ด้านการตรวจสอบ (Check)

เมื่อการปฏิบัติงานเป็นไประยะหนึ่งต้องต้องทำการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามขั้นตอนของการวางแผน ดังนั้น จำเป็นต้องมีการตรวจสอบขั้นตอนปฏิบัติและนำมาวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action)

การดำเนินงานให้เหมาะสมจากการตรวจสอบ เป็นไปตามแผนหรือไม่ ถ้าไม่ ต้องหาวิธีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป ดังนั้น ต้องมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เข้ารับการอบรม

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะเรื่อง “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ในการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ควรจัดทำแผนงานและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่

2) ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้งานต่อการปฏิบัติของผู้รับผิดชอบ

3) ควรมีการตรวจสอบขั้นตอนการทำงานทุกครั้งหลังจากจบการอบรมเพื่อประเมินหลักสูตรการอบรมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ หากจุดบกพร่องและนำไปแก้ไขครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น

ควรมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ ตามลำดับ

2) ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด และควรปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้อย่างดี ตามลำดับ

3) ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ และควรมีในการสอบพระทรงพระปาฏิโมกข์ยังที่แน่นอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในจังหวัดอื่นบ้างเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่าเป็นอย่างไร

2) ควรศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ว่าปัจจัยใดส่งผลให้ตัดสินใจเข้าอบรมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์บ้าง

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในด้านต่าง ๆ ว่าขาดแคลนอะไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

บอกบุญทูเดย์. (2562, 25 กุมภาพันธ์). *การสวดพระปาฏิโมกข์*. สืบค้นจาก <http://www.bokboon.today.com/advertise/การสวดพระปาฏิโมกข์>.

พระจักรกริช ปิยธมโม (โสภณ). (2554) *ศึกษาวิเคราะห์การสวดพระปาฏิโมกข์ในพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด.

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุตเตโช). (2561). *พระวินัยบัญญัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด.

พระมหาสุชิน ฐิตสีโล (นราเกตุ). (2558). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศีลกับการบรรลุนิพพาน*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุทธิพงษ์ สุทธิวิไล (หมื่นตาคำ). (2561). *การวิเคราะห์ภิกขุปาฏิโมกข์ในฐานะเครื่องมืออำนวยการพระพุทธศาสนา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสามารถ พรหมเถโร (หยก). (2561). *ศึกษาอุบาสกธรรมในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สายสมร นาคลดดา. (2559). *รูปแบบการประยุกต์ใช้ภิกขุปาฏิโมกข์ เพื่อการบริหารองค์กรแนววิถีพุทธ*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สายสมร นาคลดดา. (2561). รูปแบบการประยุกต์ใช้ภิกขุปาฏิโมกข์ เพื่อการบริหารองค์กรแนววิถีพุทธ.
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม.
สำนักงานเจ้าคณะอำเภอโชคชัย. (2562). บัญชีรายชื่อพระสังฆาธิการ. นครราชสีมา: สำนักงานเจ้า
คณะอำเภอโชคชัย.